

**B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April-2023 (NEW COURSE)**

SAN P21 Sanskrit Language and Literature-2 (Core -21 (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧	(અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો.	(0૮)
Q.1	(A) Translate any two of the following	(08)
	1) ગત્વા ચ ઋર્ધ્વ દશમુખભૂજોચ્છવાસિતં પ્રસ્થસંધેઃ કૈલાસસ્ય ત્રિદશનિતા દર્પણસ્યાતિથિઃ સ્યાઃ। શૃંગ્મીચ્છાયૈ કુમુદવિશદૈર્યોસિતત્પસ્થિતઃ રાશીભૂતઃ પ્રતિદિનમિવ ત્ર્યમ્બકસ્યાટ્ટહાસઃ॥	
	2) ગચ્છન્તીનાં રમણવસતિ યોષિતા તત્ર નક્તં રુદ્રલોકે નરપતિપથે સૂચિભેદૈસ્તમોભિઃ। સૌદામિન્યા કનકનિકષ્પસ્નિગ્ધયા દર્શયોર્વો સ્તોયોત્સર્ગ સ્તનિતમુખરો મા સ્મ ભૂર્વિક્લવાસ્તાઃ॥	
	3) ઉત્પશ્યામિ દ્રુતમપિ સચ્ચે મત્પ્રિયાર્થ પિયાસોઃ કાલક્ષેપં કકુભસુરમી પર્વતે પર્વતે તે । શુક્લાપાદૈઃ સજલનયનૈઃ સ્વાગતીકૃત્ય કેકા પ્રત્યુદ્ઘાતઃ કથમપિ ભવાન્ગન્તુમાશુ વ્યવસ્યેત્ ॥	
	4) પાણ્ડુચ્છાયોપવનવૃતયઃ કેતકૈઃ સૂચિભિન્નૈ નીહારમૈર્ગૃહબલિભુજામાકુલગ્રામવેત્યાઃ । ત્વયાસન્ને પરિણતજલે શ્યામજમ્બુવનાન્તઃ સંપત્સ્યન્તે કતિપયદિનસ્થાયિહંસા દર્શાપાઃ ॥	
પ્રશ્ન-૧	(બ) પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો (કોઇપણ બે)	(0૬)
Q.1	(B) Explain with reference to the content (any two)	(06)
	1) યાચ્યા મોઘા વરમધિગુણે નાધમે લબ્ધકામા ।	
	2) શીતી વાયુઃ પરિણમયિતા કાનનોદુમ્બરાણામ્ ।	
	3) વપ્રકીડા પરિણત ગજઃ પ્રેક્ષણીયં દદર્શઃ ।	
	4) પ્રાપ્તે મિત્રે ભવતિ વિમુક્ષઃ કિં પુનર્યસ્તયોચ્ચૈઃ ।	
પ્રશ્ન-૨	કાલિદાસના જીવન, સમય અને કવન વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો.	(૧૪)
Q.2	Write critical note in detail on life, time and work of kalidas.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૨	કાલિદાસની શૈલી વર્ણવો	
Q.2	Explain the style of kalidas.	
પ્રશ્ન-૩	નીચેનામાંથી કોઇ પણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો.	(૧૪)
Q.3	Write essay in Sanskrit any one of the following.	(14)
	1) રાષ્ટ્રભાષા સંસ્કૃતમ્ ।	
	2) યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે ।	
પ્રશ્ન-૪	નીચેનામાંથી કોઇપણ બે છંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.	(૧૪)
Q.4	Explain any two meters from the following with example.	(14)
	1) અનુષ્ટુપ્	
	2) સ્ત્રગ્ધરા	
	3) શાર્દૂલવિક્રીડિતમ્	
	4) પૃથ્વી	

પ્રશ્ન-૫ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો (૦૭)

Q.5 (A) Translate any one of the following passages into gujarati. (07)

1) આસીત્ ઉત્તરા પથે એકઃ પિણ્ડિતગ્રામઃ । તસ્ય દક્ષિણસ્યાં દિશી એકો મહાન્ વટતરુરશોભત । એકદા તસ્ય તરોરઘસ્તાત્ અનેકે બ્રહ્મપરાયણા મહાત્માનો વિચારગોષ્ઠિં રચયામાસુઃ । તત્રૈકેનોક્તં 'નાસ્તિ કશ્ચિદ્ ઈશ્વરો નામ જગતિ નિયન્તા । કમૈવ પ્રધાનમ્ । વિચાર્યન્તા તાવત્કર્મણા કીદૃશોઽસ્તિ મહિમા । ઈશ્વરાવતારોઽપિ રામો નિજેન ભ્રાત્રા સીતયા ચ સહ વને પરિભ્રમન્ હૈમં હરિણમન્વગાત્ । રાવણશ્ચ તસ્ય પ્રિયાં માર્યા જહાર । તદાસૌ બહુવિલપન વાનરૈઃ સહ સરત્યમકરોત્ અતો મંતવ્યમિદમ્ યત્રૈવ યેન સુખં દુઃખં વા મો કિમપિ ભવતિ તત્રૈવાસૌ રજ્જેવ બલૌ બધ્ધાત્ દૈવેન નીયતે । યથા યથા યેષાં યેષાં જીવાનાં યાદૃશી યાદૃશી ભવિતવ્યતોદેતિ તથા તથા તેષાં તેષાં તાદૃશી તાદૃશી બુદ્ધિરપિ સ્વતઃ એવ સંવર્ધતે ।

2) શંકરાચાર્યા કર્મવિરોધિનઃ નાસ્તિકપ્રાયા એવ ઇતિ કેચિત્ બ્રુવતે । તન્ન સમીચીનમ્ । સંકરાચાર્યઃ ન કર્મવિરોધિનઃ પ્રત્યુત સાધકાઃ એવ । ચિત્તશુદ્ધ્યર્થં કર્મણઃ આત્યાવશ્યકત્વાત્ । નિષ્કામકર્મણા એવ હિ ચિત્તશુદ્ધિઃ । સકામેન કર્મણા તુ રાગાધિક્યાત્ રાગપુટ મનસિ અધિકં સંજાયતે । રાગઃ તુ મનસઃ મલ એવ । કથં તર્હિ નૈષ્કર્મ્યવાદિનઃ શંકરાચાર્યઃ ઇતિ પ્રસિદ્ધઃ । ઉચ્યતે અયં હિ તેષામ્ આશયઃ । કર્મતત્ત્વમ્ ઇતિ । નાપિ કર્મત્યાગાર્થં કસ્યચિત્ પ્રયત્નતઃ । કિન્તુ કર્મબીજસ્ય દેહાભિમાનાસ્ય અભાવાત્ તદાનીં કર્મનિર્ગતઃ એવ લુપ્તં ભવતિ તથા ચ ન પુરુષેણ કર્મ હાતવ્યમ્ ભવતિ । કિન્તુ કર્મણા એવ પરુષઃ હાતવ્યઃ ભવતિ ।

પ્રશ્ન-૫ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (૦૭)

Q.5 (B) Translate of the any one in to Sanskrit. (07)

1) એકવાર ભગવાન બુદ્ધ પોતાના શિષ્યો સાથે નદી કિનારે બેઠા હતા ત્યાં એક સ્ત્રી રડતી તથા વિલાપ કરતી આવી, તે ભગવાન બુદ્ધના પગે પડી દયાળુ ભગવાન બુદ્ધે તેના મસ્તકને સ્પર્શ કર્યો અને તેના વિલાપનું કારણ પૂછ્યું. તે સ્ત્રી બોલી, મારો બાળક વાડીમાં રમતો હતો, એવામાં એક ઝેરી સાપ તેને કરડ્યો અને તે મૃત્યુ પામ્યો. તે મારો એકનો એક પુત્ર છે. તેના વગરનું જીવન મારા માટે અશક્ય છે. લોકો કહે છે કે, તમે અદ્ભુત શક્તિ ધરવો છો તો મારા પુત્રને સજીવન કરવાની કૃપા કરો.

1) Once upon a time lord buddha sat with his disciples on the bank of a river. A woman came there weeping and mourning she feet of lord buddha nerciful lord buddha touched on her head and asked the reason of her mourning. That women replied "my little child was playing in the garden at that time a poison us cobra stug him and he breathed his last. He is my only son. My life without him is impossible. People say that you have miraculous powers so kindly take pity om me and restore life to my son.

2) મહાત્મા ગાંધીનો જન્મ બીજી ઓક્ટોબર ૧૮૬૯ ના રોજ ગુજરાત રાજ્યના પોરબંદર શહેરમાં થયો હતો, ગાંધીજી એક ભારતીય વકીલ, રાજનીતિજ્ઞ, સમાજસેવક તથા લેખક હતા. જેમણે ભારત દેશને અંગ્રેજ શાસનમાંથી મુક્ત કરવા માટે ચળવળ ઊપાડી હતી. તેઓ એક લોકચાહક અને આદરણીય નેતા હતાં જેઓ એ એક અલગ જ રીત અપનાવીને અંગ્રેજોને હરાવ્યા. તેઓ એ સત્ય અને અહિંસાનો માર્ગ આપનાવી એક મોટો ફાળો આપી દેશને મુક્તિ અપાવી.

2) Mahatma Gandhi was born on 2nd oct. 1869 at Porbandar. He is an Indian lawyer, politician, social activist and writer. Who became the leader of the nationalist movement against the british rule of india. He was one of the most loved and respected Indian leader. Indian leaders who sought the british in his unique way. And helped our country attain freedom, he took the path of truth and non violence and played a major role in freeing India.
